

Debreceni Ítéltábla

Bhar.I.455/2010/19. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla, mint harmadfokú bíróság a Debrecenben, 2011. január hó 11. napján tartott nyilvános ülés alapján meghozta a következő

ítéletet:

A csalás büntette és más bűncselekmények miatt és társai ellen indított büntetőügyben a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság, mint másodfokú bíróság 3.Bf.704/2009/77. számú 2010. évi április hó 29. napján kihirdetett ítéletének a fellebbezéssel érintett vádlottakra vonatkozó részét megváltoztatja az alábbiak szerint:

IV.r. vádlott vonatkozásában a Nyíregyházi Városi Bíróság 10.B.1060/2002/5. számú jogerős ítéletével kiszabott 8 (nyolc) hónapi fogházbüntetés utólagos végrehajtásának elrendelését mellőzi.

Egyebekben a másodfokú bíróság határozatának jelzett részét helybenhagyja.

III.r. vádlott személyi igazolványának száma: ...

I n d o k o l á s :

Az ügyben elsőfokon eljáró Nyíregyházi Városi Bíróság a fellebbezéssel érintett III.r. vádlottat 2008. december 18. napján kihirdetett 24.B.1335/2005/1068. számú ítéletében bűnösnek mondta ki I rb. felbujtóként elkövetett csalás büntetében (Btk.318.§ (1) bek., (2) bek. c) pontja és (6) bek. b) pontja, 3 rb. bűnsegédként elkövetett csalás büntetében (Btk.318.§ (1) bek., (2) bek. c) pontja és (6) bek. b) pontja), 2 rb. felbujtóként elkövetett csalás büntetében (Btk.318.§ (1) bek., (2) bek. c) pontja és (5) bek. b) pontja), 5 rb. bűnsegédként elkövetett csalás büntetében (Btk. 318.§ (1) bek., (2) bek. c) pontja és (5) bek. b) pontja), 5 rb. társtettesként elkövetett közokirat-hamisítás büntetében (Btk.274.§ (1) bek. c) pontja), 3 rb. felbujtóként elkövetett magánokirat-hamisítás vétségében (Btk.276.§) és 6 rb. bűnsegédként elkövetett magánokirat-hamisítás vétségében (Btk. 276.§) és halmazati büntetésül 3 év 6 hónapi börtönre és 4 év közügyektől eltiltásra ítélte és vele szemben 9.670.000 Ft vagyonelkobzásról rendelkezett.

IV.r. vádlottat 2 rb. felbujtóként elkövetett csalás büntette (Btk.318.§ (1) bek., (2) bek. c) pontja és (6) bek. b) pontja), 6 rb. felbujtóként elkövetett csalás büntette (Btk.318.§ (1) bek., (2) bek. c) pontja és (5) bek. b) pontja), 1 rb. társtettesként elkövetett közokirat-hamisítás büntette (Btk. 274.§ (1) bek. c) pontja), 6 rb. felbujtóként elkövetett magánokirat-hamisítás vétsége (Btk.276.§) miatt halmazati büntetésül 3 év 6 hónapi börtönre, 4 évi közügyektől eltiltásra és 11.140.000 Ft vagyonekhozásra ítélte. Elrendelte a Nyíregyházi Városi Bíróság 10.B.1060/2002/5. számú jogerős ítéletével kiszabott 8 hónapi fogházbüntetés utólagos végrehajtását.

Kötelezte e vádlottakat a bűnügyi költség megfizetésére.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen III.r. vádlott védője részben felmentésért, és a büntetés enyhítése céljából jelentett be jogorvoslatot.

A védő fellebbezésének írásbeli indokolásában a jogorvoslat irányának megváltoztatásával az ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását indítványozta.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság eljárási szabályt sértett, mert a titkosszolgálati eszközök útján beszerzett bizonyítékokat jogszabályba ütköző módon tette bizonyítás anyagává, másodsorban indokolási kötelezettségének sem tett maradéktalanul eleget.

IV.r. vádlott védője törvényes határidőn belül felmentés céljából jelentett be jogorvoslatot. Írásbeli indokolásában a bejelentett fellebbezést módosított tartalommal, az ítélet hatályon kívül helyezése érdekében tartotta fent. Álláspontja szerint eljárási szabályt sértett az elsőfokú bíróság, mivel a titkos információgyűjtés eredményének felhasználása jogszabályba ütközik, másrészt indokolási kötelezettségének sem tett maradéktalanul eleget.

Az ügyész e vádlottak tekintetében az ítéletet tudomásul vette.

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Főügyészség III.r. vádlott bűnösségének további 3 rb. bűnsegédként elkövetett magánokirat-hamisítás vétségében, IV.r. vádlott bűnösségének további 2 rb. felbujtóként elkövetett magánokirat-hamisítás vétségében történő megállapítását indítványozta, mivel álláspontja szerint az elsőfokú bíróság olyan tényállási pontok kapcsán nem állapította meg az abban érintett vádlottak bűnösségét, amelyeknél mind a vádbeli, mind az ítéleti tényállás tartalmazza a magánokirat-hamisítás tényállási elemeit.

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság, mint másodfokú bíróság 2010. április 29. napján kihirdetett 3.Bf.704/2009/77. számú ítéletével a fellebbezéssel érintett vádlottakra vonatkozóan az elsőfokú bíróság ítéletét az alábbiak szerint részben megváltoztatta.

III.r. vádlott bűnösségét 1 rb. bűnsegédként elkövetett csalás büntetében, 1 rb. magánokirat-hamisítás vétségében kimondó rendelkezéseket hatályon kívül helyezte és e bűncselekmények miatt az eljárást megszüntette. (7)

A III.r. vádlott terhére megállapított csalásokat

- felbujtóként elkövetett csalás büntettének (Btk.318.§ (1) bek. és (5) bek. a) pontja),
 - 2 rb. bűnsegédként elkövetett csalás büntettének (Btk.318.§ (1) bek. és (5) bek. a) pontja),
 - 2 rb. felbujtóként elkövetett csalás büntettének (Btk. 318.§ (1) bek. (4) bek. a) pontja),
 - 5 rb. bűnsegédként elkövetett csalás büntettének (Btk. 318.§ (1) bek. és (4) bek. a) pontja)
- minősítette.

A III.r. vádlott terhére megállapított és az elsőfokú bíróság által társtettesként elkövetettként értékelt 5 rb. közokirat-hamisítás büntettéből 1 rb. bűncselekményt (19.) felbujtóként, 4 rb. bűncselekményt (5., 18., 70., 74.) bűnsegédként elkövetettnek minősített.

III.r. vádlottat bűnösnek mondta ki további 1 rb. bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás büntettében (Btk. 274.§ (1) bek. c) pontja) és 1 rb. bűnsegédként elkövetett magánokirat-hamisítás vétségében (Btk.276.§) is (44.).

E vádlottal szemben elrendelt vagyonekobzás összegét 7.179.179 forintban határozta meg.

A IV.r. vádlott terhére megállapított csalásokat

- 2 rb. felbujtóként elkövetett csalás büntettének (Btk.318.§ (1) bek. és (5) bek. a) pontja,
 - 6 rb. felbujtóként elkövetett csalás büntettének (Btk. 318.§ (1) bek. és (4) bek. a) pontja
- minősítette.

A terhére megállapított közokirat-hamisítás büntettét felbujtóként elkövetettnek minősítette.

Bűnösnek mondta ki további 2 rb. bűnsegédként elkövetett magánokirat-hamisítás vétségében (Btk. 276.§) is (6. és 9.) is.

A IV.r. vádlottal szemben elrendelt vagyonekobzás összegét 11.144.000 forintban határozta meg.

A másodfokú bíróság ítélete ellen a Be. 386.§ (1) bekezdés b) pontjára alapított okból III.r. vádlott törvényes határidőn belül fellebbezett. Védője ugyancsak jogorvoslással élt az alábbiak szerint: Álláspontja szerint mind az elsőfokú, mind pedig a másodfokú bíróság tévesen ítélte meg a titkos információgyűjtés eredményeinek felhasználhatóságát a fellebbezéssel érintett vádlottak esetében, azért mert ennek eldöntéséhez nem volt a szükséges információ birtokában. Ezt az ellentétet a másodfokú bíróságnak sem sikerült feloldania, mivel eltérő álláspontra helyezkedett, miszerint nem is szükséges ezt a problémát vizsgálni, hiszen a vádirat benyújtásakor még más tartalmú törvényi előírások voltak hatályban, ezért az új szabályokat már nem kell alkalmazni, mert a Be. 11.§ (1) bekezdése alapján a büntetőeljárást a cselekmény elbírálásakor hatályban lévő törvény szerint kell lefolytatni.

Ebből következően a konkrét büntetőeljárás lefolytatása közben történt törvénymódosítás nem befolyásolhatja a korábbi szabályok szerint végzett eljárási cselekmények törvényességének megítélését.

A védelem álláspontja szerint a titkos információgyűjtés eredményének felhasználhatósága vitás, mivel ehhez a törvény szigorú többletkövetelményeket támaszt, így nemcsak a megszerzésének törvényességét kell vizsgálni, hanem azt is, hogy kivel szemben és milyen feltételekkel lehetséges a bizonyítékok közé történő felvétele.

Mindezekre tekintettel az első- és másodfokú ítélet hatályon kívül helyezése indokolt, hiszen a bizonyíték felhasználhatóságának megítéléséhez bizonyítás felvétele szükséges, mely a harmadfokú eljárásban kizárt.

Az elsőfokú ítéletben megállapított és a másodfokú bíróság által jóváhagyott tényállás a Be. 351.§ (2) bekezdés a) pontja alapján megalapozatlan, mivel a tényállás nincs kellő mértékben felderítve.

Az elsőfokú bíróság kétséges mérlegeléssel állapította meg a tényállásokat megjelölve a keletkezett kár összegét, annak megtérülését azonban nem tárta fel kellő mélységben, csupán azt jelölte meg, hogy a keletkezett kár nem térült meg. A 14. vádpont kivételével a kár esetleges megtérülése az eljárás során tisztázást nem nyert a kár megtérülésével kapcsolatos bizonyítás legnagyobb részben elmaradt és azzal kapcsolatban az ítélet indokolása néhány kivételtől eltekintve semmilyen adatot nem tartalmaz, így indokolási kötelezettségének sem tett eleget. E kérdéskör tisztázására a harmadfokú eljárásban nincs lehetőség, ezért a Be. 375.§ (1) bekezdése, illetve a Be. 351.§ (1) bekezdés III/a. pontja alapján az első- és másodfokú ítéletek hatályon kívül helyezését és e bíróságok új eljárásra utasítását kérte.

IV.r. vádlott törvényes határidőn belül fellebbezéssel élt.

Védője elsőként felmentésért, másodsorban enyhítés érdekében jelentett be fellebbezést. Írásbeli jogorvoslatában a fellebbezését irányát megváltoztatta és a Be. 399.§ (5) bekezdése alapján az első- és másodfokú ítéletek hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására utasítását kérte a következő indokok alapján.

Álláspontja szerint az ügyben lefolytatott titkos adatszerzés felhasználásával kapcsolatban alapos vizsgálatot igénylő aggályok merültek fel, ezért kiemelten vizsgálendő, hogy nem merült-e fel a Be. 373.§ (1) bekezdés II/a., illetve d) pontjába ütköző abszolút hatályon kívül helyezési ok.

IV.r. vádlottal szemben a titkos információ felhasználására törvényes alap nem volt. A bizonyítékok értékelési köréből a titkos információgyűjtés útján beszerzett ismeretanyag kirekesztését indítványozta.

Nem tartja elfogadhatónak a másodfokú bíróság ítéletének 26-27. oldalain rögzített azon álláspontját, amelyben a védők ez irányú kifogásának hiányát megállapítva az eljárás anyagává tette azokat a nem teljes körűen felolvasott iratokat is, amelyekre a büntetőeljárás szabályai szerint nincs lehetőség.

Kiemelte, hogy IV.r. vádlott esetében fentiek tükrében csupán II.r. vádlottnak a bírósági eljárás során tett terhelő vallomása áll - amely más, objektív bizonyíték hiányában figyelemmel a Be. 4.§ (2) bekezdésében írtakra is - nem lehet elegendő a bűnösség megállapításához.

Az eljáró bíróságok kétféleképpen alátámasztott megállapításai részben a tényállás felderítetlenségét, részben minősítésbeli megalapozatlanságot eredményeztek. Nem történt meg a vádlott tudattartalom vizsgálata sem.

A vagyonelkobzás mértékének megállapításakor a bíróságok nem adtak magyarázatot a megállapított értékre, de a kárösszeg meghatározása sem lehet helytálló, mivel a gépjárművek a sértettekhez visszakerültek, de az ezekkel kapcsolatos elszámolás nem történt meg.

A vagyon elleni cselekményekre tekintettel a kár összegének hiányos megállapítása az ítélet hatályon kívül helyezését kell, hogy eredményezze.

A sértettek polgári jogi igényének egyéb törvényes útra utasítását indítványozta.

Sérelmezte, hogy a másodfokú bíróság további 2 rb. bűnsegédként elkövetett magánokirat-hamisítás vétségében (6., 9. tényállási pont) is megállapította IV.r. vádlott bűnösségét, azonban sem tényállást, sem elkövetési módot nem jelölt meg.

Végül álláspontja szerint e vádlott korábbi felfüggesztett szabadságvesztése 2009. július 20. napján elévült.

A másodfokú bíróság ítélete ellen ugyancsak fellebbezéssel élő II.r. vádlott az ítéltáblához 2010. augusztus 16. napján érkezett beadványában jogorvoslatát visszavonta.

A Debreceni Ítéltábla 2010. szeptember 14. napján kelt Bhar.I.455/2010/5. számú végzésével megállapította, hogy vele szemben a másodfokú bíróság határozata 2010. augusztus 16. napján jogerőre emelkedett és végrehajthatóvá vált.

A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség Bf.401/2009/11-I. számú átiratában a másodfokú ítélet helybenhagyását indítványozta a fellebbezéssel érintett vádlottak vonatkozásában.

A védelmi jogorvoslatok folytán az ítéltábla a harmadfokú eljárás keretében a Be. 393.§ (1), (2) bekezdés alapján tartott nyilvános ülésen a másodfokú bíróság ítéletét a meghozatalát megelőző eljárással együtt teljes terjedelmében felülbírálatának körébe vonta a Be. 387.§ (1) bekezdésére figyelemmel, mivel a Be. 386.§ (1) bekezdés b) pontja alapján a törvény biztosítja a másodfokú határozat ellen a fellebbezés jogát.

A nyilvános ülésen a védők a hatályon kívül helyezésre irányuló indítványaikat fenntartották. Másodlagosan a másodfokú bíróság lényeges minősítésbeli változtatására tekintettel a büntetés enyhítését kérték.

III.r. vádlott arra hivatkozott, hogy szabadulása óta törvénytisztelő, családcentrikus életmódot folytat, míg IV.r. vádlott egészségügyi problémáinak figyelembe vételét kérte, továbbá azt, hogy 4 kiskorú gyermekének eltartásáról gondoskodik.

A felülbírálat során az ítéltábla megállapította, hogy a másodfokú bíróság eljárása során az elsőbíróság által vétett eljárási hibákat részletesen elemezte, értékelte és helyesbítette.

Az elsőfokú bíróság perrendi szabálysértései a fellebbezéssel érintett vádlottakat csupán az alábbiakban érintette:

A III.r. vádlottal szemben külön foglalkozott a vád törvényességének kérdésével (ítélet 24. oldal 2. bekezdés) és vizsgálta a 7. alatti cselekmények miatti felelősségre vonás kérdését is (ítélet 24. oldal utolsó bekezdés). E körben megállapította, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás tükrében megfelelt az anyagi jogszabályoknak, ugyanakkor sértette a bíróságnak a vádhoz kötöttségének alkotmányos elvét, ezért e rendelkezéseket a Be. 373.§ (1) bekezdés I/c) pontja alapján hatályon kívül helyezte és e cselekmények miatt az eljárást megszüntette.

A másodfokú bíróság eljárása során perrendi szabályt nem vétett.

Igen részletesen vizsgálta a titkos információgyűjtés eredményének törvényes felhasználhatóságával kapcsolatos védői érvelések megalapozottságát és tekintettel arra, hogy a másodfokú határozat elleni fellebbezésükben a védők színvonalas és igen részletesen indokolt védői érveléssel ez okból a hatályon kívül helyezésre irányuló indítványukat tartották fenn, az ítélet is fokozott gondossággal vizsgálta a védelmi érvelések és kételyek megalapozottságát.

Az ítélet a titkos információgyűjtés eredményének törvényes felhasználhatóságával kapcsolatos védői aggályokat nem találta alaposnak az alábbiak miatt.

A másodfokú bíróság ítéletének 30. oldal (1) bekezdésében a Be. 11.§ (1) bekezdésére hivatkozott, amely szerint a büntetőeljárást a cselekmény elbírálásakor hatályban lévő törvény szerint kell lefolytatni. Ezzel az érveléssel az ítélet is egyetért, de szükségesnek látja kiegészíteni az alábbiakkal: A Be. 11.§ (1) bekezdéséből nem csak a másodfokú bíróság által a 30. oldal 2. bekezdésében kifejtett következtetés vonható le, hogy a bizonyítékok beszerzése idején az akkor hatályos szabályozás az irányadó. Ha a hatóságok az erre vonatkozó előírásokat betartják, akkor törvényes és annak ismerhető el a megváltozott szabályok esetén is.

Fentiekben kifejtettek alapján a titkos információgyűjtés felhasználhatóságának törvényességével kapcsolatban az ítélet álláspontja szerint ésszerű kétely nem támasztható, ugyanakkor megjegyzendő, hogy a fellebbezéssel érintett vádlottak büntetőjogi felelősségét egyéb bizonyítékok is alátámasztották.

Az elsőfokú bíróság által a vádlottak vonatkozásában megállapított tényállást a másodfokú bíróság helyesbítette, mellyel az ítélet is egyetértett.

Az így helyesbített tényállással az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás megalapozottá vált, amelyet az ítélet irányadónak tekintett.

A már kifejtettek alapján elsősorban eljárási szabálysértésekre alapozó védői érvelést, amely az ítéletek hatályon kívül helyezését célozta, az ítélet nem találta alaposnak és úgy ítélte meg, hogy törvényes a fellebbezéssel érintett vádlottak bűnösségére levont következtetés. Helyes a cselekmények jogi minősítése is.

A másodfokú bíróság a fellebbezéssel érintett vádlottak cselekvőségét részben enyhébben minősítette több irányból. Egyrészt az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg a csalások

üzletszerű elkövetését, ennek a másodfokú bíróság kifogástalan indokát adta, ugyanakkor azt is helyesen ismerte fel, hogy a vádlottak büntetőjogilag értékelhető szerepe a cselekményekben járulékos jellegű volt, ezért büntetőjogi felelősségük is csak a bűncselekményeket tettesként elkövetők felelősségéhez igazodhat, annál súlyosabb nem lehet.

Nem osztotta az ítéletábra azon védői érvelést, miszerint a másodfokú bíróság úgy állapította meg a fellebbezéssel érintett vádlottak tekintetében a további okirat-hamisítással kapcsolatos bűnösségeket, hogy tényállást e körben nem állapított meg. E vádlottak büntetőjogilag értékelhető szerepét tekintve a másodfokú bíróság nem tévedett, ugyanis az elsőfokú bíróság olyan tényállási pontok kapcsán nem állapította meg az abban érintett vádlottak bűnösségét, amelyeknek mind a vádirati, mind pedig a bíróság által megállapított történeti tényállás annak elemeit tartalmazza.

Osztotta az ítéletábra azon ügyészi érvelést, miszerint már önmagában az a cselekmény, hogy a hiteligenyítés során készült iratokon az ügylet tárgyát képező gépkocsi vonatkozásában valótlan vételárat tüntettek fel, ezen bűncselekmény megállapítására alkalmas, amely cselekmény vád tárgyává lett téve, azonban a jogi minősítés rögzítése a vádiratban elmaradt.

A vagyonekobzás alkalmazásával kapcsolatban nem vitatható, hogy a fellebbezéssel érintett vádlottak a bűncselekmények elkövetése során gazdagodtak, így az intézkedés alkalmazása törvényes volt. A másodfokú bíróság helyesen járt el, amikor a megtérült kár összegére tekintettel, illetve számítási hiba folytán a vagyonekobzás összegét mindkét fellebbezéssel érintett vádlott esetében helyesbítette.

Alaposnak bizonyult IV.r. vádlott védőjének jogorvoslata a felfüggesztett szabadságvesztés utólagos elrendelésének körében.

Tévedett az elsőfokú bíróság, amikor felfüggesztett szabadságvesztés utólagos végrehajtásáról rendelkezett, a másodfokon eljáró megyei bíróság e körben a védelmi fellebbezés ellenére nem tett megállapítást.

A 4/2006. Büntető Jogegységi Határozat 5.b. pontja kimondja, hogy a bíróság - próbaidő letelte után hozott - végrehajtást elrendelő nem jogerős határozata azért nem a Btk. 68.§ (4) bekezdése értelmében vett (elévülést félbeszakító) intézkedés, mert bár a határozat meghozatala előtt a büntetés elévülése a Btk. 68.§ (1) bekezdése első mondatának második fordulata alapján már megkezdődött, azonban a kiszabott büntetés a végrehajtást elrendelő határozat jogerőre emelkedéséig nem tekinthető végrehajthatónak.

Minderre tekintettel anyagi jogszabály sérelmével került sor a felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtásának utólagos elrendelésére, ezért e rendelkezést az ítéletábra mellőzte.

A büntetés kiszabása körében irányadó bűnösségi körülményeket az első- és másodfokú bíróságok teljes körűen feltárták, azokat megfelelően értékelték.

A fellebbezéssel érintett vádlottakkal szemben alkalmazott büntetések eltúlzottnak még a tetemes időmúlásra figyelemmel sem tekinthetők, azok további enyhítésére az ítélet tábla nem látott lehetőséget.

Mindezek alapján az ítélet tábla a másodfokú bíróság ítéletét a jelzett körben a Be. 398.§ (1), (2) bekezdése alapján megváltoztatta, míg egyéb helyes rendelkezéseit a Be. 397.§-ára utalással helyben hagyta.

Debrecen, 2011. január 11.

Dr. Balla Lajos sk. a tanács elnöke, Szabóné dr. Szentmiklóssy Eleonóra sk. a tanács tagja, előadó, Dr. Simonné dr. Nagy Éva sk. a tanács tagja.

Záradék: A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság 3.Bf.704/2009/77. számú ítélete a Debreceni Ítélet tábla jelen határozatával III.r. és IV.r. vádlottak vonatkozásában jogerős és végrehajtható.

Debrecen, 2011. január 11.

. Balla Lajos sk.
a tanács elnöke